

tus, cuius gustu ad æternæ vitæ delicias et perennitatem enutrimur. Non poterat corrupti hæc arca deifera, hoc templum Dei, hæc urna pulcherrima, cælesti balsamo plena. Non poterat denique corpus illud corrupti; cum nihil castius eo quod corpus sine corporis læsione generavit; nihil pulcrius eo quod Christi corpus pulcherrima forma venustavit, nihilque splendidius eo quod splendor elegit.

ARTICULUS II.

Caput I.

Unio Christi cum Maria
in hac mortali vita degentis et Assumptio.

1. Deipara Virgo familiarissima Christo et conjunctissima fuit non meditatione tantum, contemplatione atque mentis unione, sed etiam conversatione, usu et domestica consuetudine. Illa sane — quod nulli creaturæ concessum est, neque in æternum concedetur — Deum novem mensibus in utero portavit; ipsa Deum ubere de cælo pleno lactavit; ipsa Deum pluribus annis dulciter educavit; ipsa Deum puerum in amplexbus et osculis familiarissime contrectavit. Ejus lateri jugiter adhæsit, individua comes nullo ferme tempore absuit, simul oravit, simul jejunavit, simul comedit, simul contemplata est, simul locuta, simul cœlestibus desideriis inflammata, simul sanctis operibus vacans, simul gratia et sapientia crevit apud Deum et homines. Benedicta illa dierum ac mensium intervalla, quibus B. Virgo cum Unigenito suo in eadem domo conversata est!! Propter quod Epiphanius eam vocat :

Perpetuam Jesu sectatricem (1). Hinc in Evangelio vix quid operatum esse vel circa Christum vel a Christo legimus, ubi non fuerit Virgo Deiparens adjuncta Christo. Incarnatur Christus, non in angelis, non in aliquo sanctorum, sed in utero Mariæ. Nascitur parvulus in mundo, sed de utero Mariæ. Fasciis involvitur infans, sed a Maria. Ponitur in cunis, in aspero præsepe puerulus, sed per Mariam. Lactis guttæ instillantur esurienti, sed ab überibus Mariæ. A Magis inventur, a stella demonstratur, sed cum Maria. Visitatur a pastoribus, non sine Maria. Adoratur ab angelis, sed primum a Maria. Fugit a sœiente Herode in Ægyptum, fugit secum et Maria. A Simeone Pontifice benedicitur, sed in manibus Mariæ. Docet et interrogat in medio doctorum, sed quæritur et inventur a Maria. Prædicat multitudini turbarum, audit ipsum Maria. Signa divinitatis suæ ostendere cœpit in Cana Galileæ, sed ad supplicationem Mariæ. Moribundus in cruce pependit, omnes fugiunt ab eo, stabat illic Maria cunctis consociata doloribus.

Verum quæ Christi fuit *in solidum*, mortalem vitam degens, Christi pariter *in solidum*, quoad animam scilicet et corpus, esse debebat, immortali gloria fruens. Qui fieri potuit, ut Deus corpus illud quod in hac via cum Christo tanta charitate devinxit, in patria vero tanta longinquitate removerit? Si B. Virgo parum absuit a Christo, et dolorum ictibus quassata, itinere dierum trium, eum ubique petebat, et invenit, atque secum ma-

(1) Hæres. 78.

PARS TERTIA

217

terna dulcedine tulit; Christus autem Matris suæ corpus, nisi ad cælestem evexerit beatitatem, nullatenus in hoc mundo petisset? Hoc ingratum animum saperet, magnamque redoleret in Filio negligentiam.

2. At meliori cordis affectu Virginis hanc cum Christo unionem meditemur, ut meliori rem nostram rimari luce possimus. Olim Apostolus divino ebrius amore clamabat: *Vivo ego jam non ego, vivit vero in me Christus.* Id potiori ratione Deipara Virgo unsurpare poterat. Nunquam enim sic soli unitus fuit radius, fonti suo rivus, trunco suo ramus, ferrum candens igni, anima corpori, ut Filio suo conjuncta fuit per amorem hæc ter benedicta Virgo. Erat ipse cordis illius cor, animæque ejus anima, quinimo animæ et cordis illius vita.

Hisce positis, si tum gratia, tum gloria non destruant, sed perficiant et quodammodo illustrent naturam, qualiter in cælo unio Virginis cum Christo fieri potuit imperfecta, dum perfecta in hoc mundo extitit, hec nempe cum anima et corpore, et illic dumtaxat cum anima? Cato senior dicebat, amantis animum in alieno corpore vivere. Nos ulti fatemur Virginis mirum in modum amantis animam in Filii non solum corpore, sed animo etiam ac Divinitate vixisse semper, potiusque, ut cum divo Bernardo loquamur, ibi fuisse, ubi amabat, quam ubi animabat. Tanta igitur hæc unio fuit, ut ex Christo in Virginem tota virtus motiva diffundi propemodum videretur. Et hanc ob causam Virginis corpus in cælis ab unione Christi dissociare idem est ac

membrum ipsiusmet Christi corpori amputare. Virginis corpus semper consociatum cum Christi corpore fuit in terra; igitur et in cælis, ideoque generalem ante resurrectionem; alioquin non esset in cælo cum Christo semper, ut semper in terra fuit. Virginis corpus præ cæteris hominibus conjunctum est cum Christo in terra; igitur et in cælis, ideoque præfinitum ante tempus: aliter non esset in cælis, non secus ac in terris, præ cæteris hominibus cum Christo conjunctum.

3. Insuper: si pie olim de S. Gertrude dictum est, Redemptorem, si in cælo aut in venerabili Eucharistiae sacramento præsens non esset, illius in corde querendum: quid de Deipara dicere possumus aut debemus, quæ perfecta quadam charitate sponsum ac Filium suum semper apud se retinuit? Nihil inter puras creaturas Deo conjunctius aut arctiori vinculo cum eo copulatum concipi cogitarive potest, quam Deipara Virgo. Quævis enim alia rerum conjunctio, sive inter se, ut animæ et corporis, sive cum Deo per gratiam aut gloriam, separari potest, vel reipsa per mortem aut divinam virtutem, vel saltem cogitatione nostra: sed hæc Matris ac Filii conjunctio nequaquam potest. Jesus itaque et Maria in hac mortali vita degentes tanta devincti charitate conjunctique tanto amore fuerunt, ut nequeat alia quævis unio concipi; nec non sancti omnes, dummodo Virginis unioni cum Christo comparentur, a Christo longinqui fere videantur. Et hæc est ratio quare dicere certa ratione queamus: Jesus illa terræ cæ-

lique magnetica gemma quæ propiora solummodo corpora trahit, corpus Virginis trahere potuit, corpora sanctorum trahere non potuit. Aliter moventur a Deo gravia, aliter levia propter diversam utriusque naturam. Illa ut sursum volent, ista deorsum. Virginis proinde corpus, quia nullo culparum pondere premitur, levissimum ad cælum evolat: alia vero corpora, quum peccatorum sarcina premat, ad terram collabuntur. Non ad centrum telluris, prouti quæque corpora, suum corpus ruit; sed velut astrum per æthera scandit, ut æternum justitiae Solem circumiret, mille trahens rutilos adverso illo lucis torrente colores.

Caput II.

Similitudo Christi cum Maria et Assumptio.

1. Omnim physiognomonum constans assertio est, filios matres suas ut plurimum forma, magnitudine ac indole referre solitos. Ita Galenus, Avicena, Aristoteles, B. Albertus magnus et alii quos late recenset Tiraquellus (1). Unde et lacedæmoni hac opinione imbuti Archidamum regem gravi pecunia mulctarunt, quod pusilli corporis fœminam uxorem duxisset, subinde dicentes futurum, ut pusillos etiam et imbellies reges pareret, uti refert Plutarchus in vita Agesilai. Jurisperiti quoque dixerunt: *Fili ut plurimum matrizant*, hoc est, matres suas non corpore solum, sed gestibus etiam, motibus et indole referunt. Et nos ut plurimum videmus a bonis parentibus bonos nasci filios.

(1) Ad 2, lib. connub., num. 73.

Quod multo magis de Christo quam de aliis sentiendum est. Christus enim totus erat ex Matre, non habens partem in terris: totus igitur Matri simillimus debuit esse in omnibus.

Id paucis ad trutinam vocemus. Nam sicut Filius est Verbum incorruptibile Patris; sic Virgo Mater fuit Virgo semper incorupta ante partum, in partu et post partum. Sicut Filius est unicus, cui a seculo nullus similis est visus, nec auditus, qui nimirum esset creator et creatura, summus et infimus, æternus et temporaneus, Deus simul et homo; ita Mater est rara, unica, illustris ac toto orbe sæculis omnibus inaudita quæ simul est genitrix et virgo, mater et filia, domina et ancilla, plasmatio ejus quem ipsa genuit. Et non solum in divinitate, verum et in humanitate vera Christi fuit imitatrix. Qui viderunt Christi et Mariæ imagines ad vivum depictas vel excupatas, fateri coguntur, nunquam fuisse sic filium matri similem vultu et moribus, verbis et habitu. Illa humilis, ille humilis: illa mansueta, ille mansuetus: illa benigna, ille benignus: illa pauper, ille pauper: illa purissima, ille purissimus: illa modesta et sobria, ille modestus et sobrius. Firmat hanc doctrinam magnus ingenio vir Thomas Cajetanus in opusculo de spasio B. M. Virginis: *Virgo, ait, debet credi similis Filio per omnia, quantum fas est*. Licet enim sancti conati sint assimilari Christo, in quo vera perfectio sita est; nullus tamen eorum potuit ex integro, sed ex parte: unus in humilitate, alius in castitate; hic in mansuetudine, ille in paupertate. In omni-

bus sola Mater nihil fuit, nisi Filius adumbrata imago, et Filius Matris expressa figura.

Porro B. Virgo Maria quæ fuit in omnibus simillima Christo, in cælesti gloria quæ naturam et gratiam non destruit, sed perficit, dissimillima fieret, adeo ut Christus in anima et corpore, dum Maria in anima solum æterna beatitudine frueretur? Quemadmodum Filius qui est perfecta Patris imago, a Patre cum omnibus suis dotibus nulla potest ratione divelli; sic Mater quæ est Filii suppar imago, a Filio cum omnibus ferme suis dotibus, et ideo cum anima et corpore, separari nullatenus potest. Id autem nobis ad aliud argumentum viam quodammodo stravit.

2. Similitudo est causa amoris et unionis. Uti puella se ad speculum intuens, visam in speculo imaginem suam amat; ita Pater æternus seipsum in purissimo substantiæ suæ speculo, nempe Filio qui est figura substantiæ Patris (1), exprimens, et eam imaginem cognoscens sibi perfectam et coæqualem, illam diligit, quæ dilectio est Spiritus sanctus qui Patrem Filiumque connectit, adeo ut non solum unaquæque divina persona in aliarum cognitione et dilectione tota sit, verum etiam altera ab altera se jungi nullimode queat. — Quod autem in divinis, in naturalibus itidem rebus pertingit. Et ideo similitudinem esse causam amoris, sacræ Litteræ docent: *Omne animal diligit simile sibi* (2). Quam sententiam attulit Plato in Lyside, aliamque subjunxit: *Simile, inquit, simili semper amicum*

(1) Ad Hebr. 1, 3.

(2) Eccl. XIII, 19.

est. Hinc videmus apes, formicas, columbas gregatim vivere, in eadem quippe natura communicant; pisces vero cum volucribus, accipitres cum columbis, lupos cum ovibus minime convenire, quia in natura dissimiles sunt. Quocirca similitudo est causa amoris, et amor est causa unionis: amor, enim, testante Areopagita, in unione consistit.

Verum, si Deipara Virgo perfecta ejus Filii refulserit imago, omne quippe generans, prout generans, generat sibi simile: perfecta pariter eorumdem esse debuit unio, cum anima scilicet et corpore. Si quis enim quempiam amet, etiam illa quæ sibi naturaliter conjuncta sunt, amore prosequitur. Unde homo, diligens seipsum, diligit subinde membra sua, manum, pedem, atque alia omnia quæ sibi conjuguntur et ad personæ conservationem postulantur. Quam ob rem si Christus beatissimam Virginem mire dilexerit, suum quoque corpus mirum in modum diligebat: et utrumque diligens, cum utroque suam in cælis dilectionem aperire condecur: *amor enim, dixi equidem et dico, in unione consistit.*

3. Præterea: B. Virgo fuit ab ipso Verbo elaborata, ut eum in sua elaboraret humanitate. Ipse Deus propria manu condidit Genitricem, qualiter ab ipsa condi discupiebat, omnes in ea prærogativas abscondens, quas in sua conceptione ac nativitate desumpsisset. Suam ipsemet physicam et moralem humanitatem in physica et morali Virginis humanitate predisposuit. Unde Bossuetus jure meritoque Mariam vocat: *Christum incep-*

ptum. Quare Maria est illa arca immaculata ex qua divinus debebat hospes exire. Et sicut iste *plenus gratiae et veritatis* (1) erat; illa pariter erat *gratia plena* (2). Sicut Jesus erat *fructus benedictus ventris sui* (3); Maria est *benedicta in mulieribus* (4). Sicut ille *flos*; ista *radix nuncupatur* (5). Ast B. Virgo nedum est *Christus inceptus*, ut ait meldensis Antistes; verum et *Christus dilatatus*, tamquam crepusculum Solis justitiae, ab hujus irradiatione confectum. Sane cum Christus suam carnem ex Matris carne desumpserit, caro Virginis est caro Christi. Quo factum est, ut Christus *resurgens ex mortuis incorruptibilem in Matre suam carnem servare cogeretur*. Et quoniam tota christiana fiducia super fidem Verbi incarnati et resurgentis alitur et fulcitur; oportebat idcirco Christus nedum, ut ita dicam, partem carnis, suum nempe corpus, ad cælum evexit, sed aliam quoque partem, Virginis nempe carnem.

4. Ut rem vero solide conficiamus, aliud suppeditare connitimus argumentum. B. Virgo speciali Dei privilegio ita ad omnes actus suos invigilabat, ita in justitia et sanctitate firma manebat, ut nunquam ne leviter quidem Deum offenderit. Unde tridentina Synodus definit: *Si quis hominem semel justificatum dixerit posse in tota vita peccata omnia, etiam venialia, vitare, nisi ex speciali Dei privilegio, quemadmodum de B. Maria Virgine tenet Ecclesia; anathema sit* (6). Gravis est hac in parte divi

(1) Joan. i, 14.
(3) 42 ibidem.

(2) Lue. i, 28.

Augustini sententia lib. de natura et gratia inserta: « Virgine excepta, si cunctos sanctos et sanctas quæ in Scripturis sanctis non modo non peccasse, verum etiam juste vixisse referuntur, cum hic viverent, congregare possemus et interrogare, utrum essent sine peccato; quid fuisse responsuros putamus? Quantalibet fuerit in hoc corpore excellentia sanctitatis, una voce clamassent, quod ait Joannes: *Si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, et veritas in nobis non est.*» Quis enim nostrum primam illam innocentiae vestem quam in baptismo accepimus, non maculavit? Quis cum prima baptismi tabula post naufragium ita servatus est, ut secunda pœnitentiae tabula non indigeat? Alexander alensis sanctitatem et suavelloquentiam div. Bonaventuræ contemplans, de illo pronuntiavit: *Non videtur Adam in homine isto peccasse.* Sed per hyperbolam hæc verba componuntur. Sola Virgo Deiparens florem illum puritatis atque innocentiae candorem nullo unquam tempore labefactavit. Et quoniam in Christo nedum peccati macula reperta non est, sed nec reperiri quoque potuit; sic et Maria nedum non peccavit, verum etiam peccare nequivit: licet impeccabilitas hæc, si originem spectes, diverso ex fonte processerit. Christus enim naturaliter et ab intrinseco, Maria vero per gratiam et per privilegium peccare nullatenus potuit.

Verum, si beata Virgo in re majoris momenti Christo similis extile-

(4) Ibidem.
(6) Sess. vi, can. 23.

(5) Isa. ii, 1.

rit, in re minoris ponderis, nimirum quoad gloriam corporis, dissimilis extitisset? Rem superius allatam tanti facio, ut pene dixerim: quidquid per essentiam tribuitur Christo secundum rationem humanæ naturæ per gratiam tribuitur Virgini, quadam proportione constituta. Hinc si Christus, qua homo, gloriosus aethera scandit, beata quoque Virgo cælum regnatura concendit.

5. Hoc demum arguento capiti huic collibet imponere finem. Caro Christi Verbo divino hypostaticè conjuncta est eadem caro Mariæ, quæ cælesti glorificatione perfusa nullatenus suam amittit naturam: sicut Deus non mutatur miseratione; ita homo non consumitur dignitate: sicut Verbum ab aequalitate paternæ gloriæ non recessit; ita caro, cælestem gloriam ingrediens, naturam maternæ carnis non reliquit. Unde si caro Christi caro est Mariæ; igitur caro istius carnis illius sortem debebat experiri: quandoquidem similem effectum præ se similia ferunt. Quam ob causam, prout corpus Christi, Virginis quoque corpus incorruptibilitate præditum resurgere debuit.

Hæc autem inter carnem Christi et carnem Virginis præclara similitudo in sanctissimo Eucharistiæ sacramento perfectionis culmen attingit. Cum enim beatissima Virgo angelica vescebatur almonia, et divino ebria cruento seruebat, caro et sanguis Christi propter similitudinem cum carne et sanguine Virginis unum idemque plane fiebat, ad eum pene modum quo liquori liquor conjunctus, unum idemque corpus evadit. Unde medici di-

citant, cibum quo plus carni par est, eo plus cum carne manere; et quo magis est impar, eo magis ab ea separari. Christi proinde Resurrectionis germina propemodum Virginea caro suscepit, quæ utique germina erant tempore suæ mortis evolvenda. Ipsa mortua est; sed uti moritur dies: intra se divinum Solem continens, super cælestem horizontem perpetuo splendore colluxit.

Caput III.

Miraculorum series in Maria et Assumptio.

4. In divino quolibet opere mirabilis refulget harmonia qua finis principio totumque partibus respondet. Huic innixæ rationi naturales scientiæ creationis secreta perscrutantur, illius opera demolita partim, partimque dissuta componentes. Jam vero, nisi Deus Mariæ corpus extulisset ad cælum, neque finis principio, neque totum partibus in excelso opere suo adamussim cohæreret. Deiparæ namque vita supernaturalis omnino coruscat, adeo ut in ipsa supernaturale naturale quodammodo videatur. Quapropter si Deiparæ mors ceterorum hominum morti æquipolleret, nulla suam inter conceptionem et mortem, suam inter vitam et ipsam mortem proportio reperiatur; quum miraculis illa coruscaverint, et ista solummodo caruisset. Hinc necessum est uni miraculo tot alia deinde superaddi, quot copulative requiruntur, ut miraculosum opus ad perfectionis verticem pertingat: aliter esset magnum sine acroterio palatum, quod divinæ Sapientiæ refragatur.

2. Nonnulla Virginis portenta, quoad nobis fieri poterit, attentis oculis suavique meditatione percurramus. Nata est miraculo ex parentibus sterilibus: educata non sine miraculo in pentalibus templi: desponsata Joseph cum miraculo, salvis virginitatis clavistris atque sigillis: gravida miraculo omnium maximo sine viro, manens nempe purissima Virgo. A saeculo non est auditum, virginem esse quae peperit, et matrem esse quae virgo permanuit. Nunquam visa nec lecta virginitas fœcunda et fœcunditas cum virginitate conjuncta. Sensum quippe ac intellectum excedit, quod Virgo pariat, et in partu integra conservatur. Majus fuit miraculum Christum de Virgine nasci, quam eum a mortuis resurgere; illud enim singulare fuit in Deipara, mortuorum autem plerique resuscitati leguntur. Ex utero ante luciferum genui te, dixit Dominus Domino meo; ex utero post luciferum genui te, dicere Domina potest Domino suo. Unigenitus Filius qui est in sinu Patris (1), in sinu Matris et est.

Fuit insuper in ea gravidatio sine gravitate. Nulla fieri potuit gravedo in utero gestante foetum quem conceperat: lumen enim quod intra se habebat, pondus habere non poterat. Hoc Isaias spiritu prævidens, ajebat: *Ecce Dominus ascendet super nubem levem* (2). Haec nubes levis est B. V. Maria, ex sententia divi Hieronymi, divi Ambrosii, divi Cyrilli. Vere nubes levis, quia nullo humani seminis imbre prægravata. Hinc factum quod Virgo prægnans in Bethlehem una

(1) Joan. i, 18.

(2) Isa. xix, 1.

cum Joseph pedibus ivit; ejus namque uterus neque gravis neque molestus extitit, quæ enim sine viro concepit, sine dolore peperit, credendum pariter est uterum absque molestia gestasse.

Neque B. Virgini dolorem parturitio dedit. Et hoc est miraculum, cum sit præter ordinem totius naturæ creatæ, maxime post illam a Deo prolatam maledictionem: *In dolore paries filios* (3). Gloriosam vero Dei Genitricem sine dolore peperisse Scriptura et ratio docet. Id non obscure S. Lucas capite 2 declarat; nam cum præmisisset de Virgine, quod Filium genuisset, statim subjungit: *Et pannis eum involvit, et reclinavit eum in praesepio*, ut intelligas ipsam ad omnia illa fuisse promptam officia, utpote viribus integrum. Hoc itidem ratio suadet. Hevae protoparenti quæ sicut dea esse concupivit, cum scientiam appetit, in pœnam æumnæ atque dolores in partu datæ sunt. Sapienter itaque Deus disposuit, cum nasci ex muliere voluit, ut sine Matris dolore nasceretur, ut nimis non hominem purum, sed etiam Deum se esse loqueretur.

Deum B. Virgo gignit!!! Hoc est summum miraculum quod Deus operatus est in Maria. Causam dare causæ primæ, primum principium ultimum constituere, æternitatem temporis subjecere, immensem metiri, infinitum circumscribere limitibus, spiritum purum carne convestire, supremam exinanire majestatem, ipsam divinam subjugare potentiam. Hoc miraculum superat omnia quæ Scriptura

(3) Gen. iii, 16.

recenset. Majus est hoc, quam quod homo de limo terræ fiat, et mulier de costa viri formetur; quod centenarius senex et nonagenaria pareret anus; quod rubus ardeat et non comburatur; quod virga in serpentem, aqua in sanguinem aut vinum convertatur; quod ferrum aquis supernat; quod asina in verba prorumpat; quod manna cælum pluat; quod virga arida floreat; quod aquæ Jordanis retrorsum convertantur; quod solis cursus retineatur. Majus, inquam, est hoc miraculum et miraculis omnibus superius, ex creatura creatore oriri, fontem a rivo produci, solem e stella nasci, sigillum a vase singi, architectum a domo construi, sphæram in centro consistere, et mundum ipsum totum, quantus est, in angusto mundo reperiire sedem! O miraculum miraculorumque cumulum!! Jure proinde merito Ignatius martyr in ejus ad Joannem evangelistam littera Mariam vocat: *Cæleste prodigium et sacratissimum spectaculum*. Cui bene congruit syrus Ephrem, cum Mariam salutat: *Ave præstantissimum universi orbis miraculum* (1). Joannes Damascenus stupens inclamat: *O miraculum omnium miraculorum maxime novum* (2). Immo Andreas jerosolymitanus eam nuncupat: *Miraculorum officinam* (3). Nam sicut artifices solent officinas habere, in quibus sua opera servant; ita supremus omnium rerum artifex Deus voluit sibi officinam construere, in qua prodigiosa et

(1) Orat. de laud. Virginis.

(2) Orat. de Nativ.

(3) In salutatione Deiparae.

(4) "Sola fra le pure creature, „ita pulcre ratiocinatur Antistes,“ meritò Mariala gloria sin-

maxime miranda opera conservaret. Hæc autem est Virgo Deipara.

Si in toto igitur Deiparentis vitæ curriculo usque adeo nova miracula coruscaverint, ut totam miraculum vocare potueris, ex miraculis compositam totam atque compactam; in vitæ hujus dumtaxat limitibus miraculum, Assumptio nempe, deesses? Si pro Virgine Deus majora patraverit, adeo ut filia sit Mater sui Patris, Genitrix sui Creantis, factrix sui Factoris, ut stella generet solem, rivulus producat fontem, opus faciat suum artificem, pariat fœmina Deum; pro eadem Virgine patrare minora noluisse, ejus videlicet Assumptionem? Totam parumper evolve beatissimæ Deiparæ vitam; et illam veluti coronam maximis portentis intextam reperies. In hac porro miraculorum catena illud tantummodo desiceret annulum quod Virginem Mariam in anima et corpore gloriosam cum suo Creante mirum in modum consociare debebat? Eapropter alterutrum: aut in opere Omnipotentis maximam dignoscamus oportet deordinationem, aut in vita Deiparentis gloriosam necessum est profiteamur Assumptionem: nam si forte contingat, in Virginis solummodo morte deesse portentum, in illa cohærere non amplius cum præcedentibus in sequentia possent. Jamdiu hoc argumentum conficit Archipræsul Baris illustrissimus atque reverendissimus Franciscus Pedicini (4).

" golare di risorgere dalla tomba per non morire
" più mai. Sola fu Maria che venne al mondo non
" tocca dalla colpa originale: fu sola Maria fra
" tutte le donne vergine e madre insieme: a Ma-
" ria solamente era ancora serbata la gloria sin-

3. Mirabile dictu est quot in Ægypto Deus per Moysen pro salute hebræi populi miracula gesserit, portenta patravit! Vicaria Dei voce singula quatuntur elementa naturæ, ignis, cælum, æquora, tellus. Tunc visum mirabiliter est, in sanguinem fluenta mutari, ranis et locustis ubilibet scatere tellurem, et in universam perniciem coruscare fulgura, mugire tonitrua, imbres et grandinem ruere. Sed tot tantisque portentis ultimum conquirebatur portentum. Induravit enim Dominus cor Pharaonis, qui persecutus est filios Israel de Ægypto egredientes: omnis equitatus et currus Pharaonis et universus exercitus erant in Phihahiroth contra Beelsephon, ubi erant Israëlitæ. Sed extendit Moyses manum suam super mare, vertit in siccum, et divisa est aqua. Tunc ingressi filii Israel per medium siccii maris, erat enim aqua quasi murus a dextra eorum et laeva, incolumes aufugerunt.

Verum, quot Deus portenta compleverit tum in gloriam Virginis tum in odium tartarei Pharaonis, impossibile relatu est. Filius totam exhaustit potentiam generativam Patris, ita ut aliis Filius haberi non possit; et Spiritus sanctus totam exhaustit potentiam spirativam Patris et Filii, adeo ut aliis Spiritus sanctus concipi nequeat: sic quodammodo Virgo totam exhaustit potentiam Patris, sapientiam Filii et bonitatem Spiritus sancti, immensa ac nova portenta recipiens, ita ut alia Virgo Deiparens esse non poterit. Illa tamen

^a golarissima di salire al cielo non solo con l'anima, ma ancora col corpo prima incorrotto e

omnia portenta ultimum portentum a Domino poscebant, ut Virgo scilicet, tartareo Pharaone demerso in profundum, omnibusque suis nisibus pessumdati, per mare rubrum mortis incorrupto pede transiret, et æternitatis appelleret oram. Hoc magnopere decuit divinam sapientiam: quid igitur? utique fecit. Vere Deipara de littoribus mundi, quin vel anima infuscaretur a culpa, vel a corruptione corpus, ad cœlica venit littora, et ipsa Maria, instar Mariæ sororis Moy sis, Deo uno et trino insequens hoc cecinit triumphale canticum, sacram hanc mirabilemque doxologiam:

Gloria, gloria, gloria Patri et Filio et Spiritui sancto. Gloria Patri, sicut erat in principio, cum me in ejus semper cogitatione volvebat, ancillam suam constituens ab æternitate theotocon. Gloria Filio, sicut erat in principio, cum matrem suam possedit me, antequam quidquam ficeret a principio; cum ante sæcula creatum Genitrix ejus: cum sancta coram ipso ministravi: quapropter ex tunc, scilicet ante colles ego parturiebar et parturiebam. Gloria Spiritui sancto, sicut erat in principio, quando prior dilexit me, et sponsam suam divinæ charitatis splendore pellexit. Gloria Patri, gloria Filio, gloria Spiritui sancto, sicut erat in principio, et nunc, quando creaturæ omnes, de potentia in actum erumpentes, maximopere certatimque potentiam Patris glorificant, sapientiam Filii atlollunt, bonitatem Spiritus sancti uno suaviter hymno concelebrant. Gloria

^a poi tosto glorificato: optimam partem elegit sibi
^b Maria. ^c Discorso sull'Assunzione, n. 2.

Patri, sicut erit semper et in sæcula sæculorum, cum sua tum *ad intra* tum *ad extra* imperitura gloria conjungetur, cum sua fulgebit misericordia glorificando, cum sua fulgebit justitia puniendo. Gloria Filio, sicut erit semper et in sæcula sæculorum, cum non singuli singulis, sed unus unus præerit universo gregi pastor, nempe Christus, destructis adversitatibus et erroribus universis, dæmonumque phalange devicta. Gloria Spiritui sancto, sicut erit semper et in sæcula sæculorum, cum quisque sanctus, divino suo catenatus amore, copulabitur Deo, copulabitur beatitati, copulabitur corpori, non secus ac speciali privilegio hoc meum corpus, omnium in me portentorum seriem complens, meo animo copulaverit tota Trias, cui honor, cui gloria, cui potestas et imperium in sæcula sæculorum. Amen.

ARTICULUS III.

Caput I.

Passio Christi et Assumptio.

1. Unio Virginis cum Christo in dominica passione ad stuporem crevit. Div. enim Joannes Chrysostomus in hoc mysterio sacratissimæ passionis duplex altare contemplatur. Alterum in quo Christi corpus in cruce per passionem offerebatur, alterum in quo anima Matris per compassionem transfigebatur. Cum enim amor ex div. Thoma (1) vim habeat, ut amans videatur esse in amato: consequens est, B. Virginem in Chri-

(1) 1 part., q. 20, art. 2.

JANNUCCI

stum transformatam eundem fuisse passam in mente dolorem quem Filius patiebatur in corpore. Mactabat se Filius in cruce, offerebat se beata Virgo in eadem cruce; Christus carnem, Maria immolabat animam; et quia utriusque una voluntas erat, unum etiam sacrificium offerebant, Christus in sanguine carnis, Maria in sanguine cordis. Abraham mactaturus filium, se mactabat in filio, eo quod corpus suum immolabat in eo, attestante Petro Chrysologo: *Quid aliud Abraham, quam corpus suum immolabat in filio?* (2) ita ut idem esset sacerdos et victimæ, pontifex et sacrificium. Perfectius hoc Virgo præstítit, quæ non in solo voto, sed re ipsa carnem suam immolavit in Filio, et tanto gratius sacrificium B. Virginis Deo fuit, quo a majori dilectione processit. Ut solis deliquio luna protinus obscuratur, utpote quæ non nisi de illius splendore mutuato renitet; ita se res in hisce duobus habebat, ut quod uni contingebat, alteri quoque contigisse videretur. Ut uno oculo lacrymante, protinus alter in lacrymas prorumpit; ita Christo paciente, statim in Mariam passio ejus transibat. Ut vulneratus intuens se ad speculum, necessum est ut vulnera sua speculum recipiat; ita beata Virgo, cum esset speculum tersissimum et clarissimum, omnes sui Filii dolores, ictus et vulnera in seipsa excipiebat et exprimebat. Orante Filio in horto, et ipsa orabat. Illo voluntatem suam in voluntatem Patris resignante, et ipsa resignabat. Illo sanguineum sudorem emittente, san-

(2) Serm. 108.